UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv, Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs, Et Vitiis Contrariis, In ...

De Censvris, In Qva Sex Dispvtationibvs De Poenis Ecclesiasticis, déque Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XXX. Expenduntur excommuniationes extra corpus iuris Pontifici reseruatæ, communes omnibus personis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-76667

Visual Library

in ordine, quæ incipit: *Romanum Pontificem*, quam confirmauit Pius V. in Bulla 85. incipiente: *Intolerabilis multorum peruerſitas*, aduerſus eos qui beneficia conferunt, eligunt, vel præſentant, ſeu reſignant animo declarato, vt beneficium ſibi, vel alteri reſignetur, vel fructus in totum vel in parte ſoluantur, quæ ſimonia confidentialis nuncupatur. De qua latè egi *tractat.* 17. *diſputat. vltim. de ſimonia punct.* 18. *&* 25.

3 Tertia eſt, quam idem Pius IV. in Bulla 87. quæ incipit: *Inter multiplices curas, quibus ex paſtoralis officij debito*, tulit aduerſus Clericos Epiſcopo inferiores, qui obtinentes à Pontifice Eccleſias parochiales cum iuramento illis intra certum tempus perſonaliter inſeruiendi, iuramentum non adimplent. Item aduerſus eos qui prædicta beneficia reſignant, permutant, vel cedunt quauis cauſa, & occaſione, & aduerſus eos qui ea beneficia reſignata, permutata, vel ceſſa acceptant, & recipiunt. Quinimo aduerſus omnes illos ſiue Clerici, ſiue laici ſint, qui in prædictis auxilium, conſilium, vel fauorem ſcienter præſtiterint. Hæc excommunicatio, vt benè notat Bonacina *t.* 3. *diſput.* 2. *quæſt.* 5. *punct.* 1. vſu videtur abrogata, cuius indicium eſt non referri in Bullario nouo, neque prædictum iuramentum in prouiſionibus parochialibus Pontificiis exigitur.

4 Quarta refertur in Concilio Lateranen. *ſeſſ.* 11. à Leone X. in Bulla quæ incipit; *Supernæ maieſtatis*, vbi omnes tam ſæculares, quàm regulares excommunicationi reſeruatæ ſubiiciuntur, ſi ſacram ſcripturam contra proprium ſenſum ab Eccleſia approbatum explanare, & prædicare præſumpſerint: Notandáque eſt dictio *contra*, quia ſola explicatio, & prædicatio aduerſa ſenſui ab Eccleſia recepto damnatur, non autem quæ præter eſt, vt benè aduertit Azor. *titul.* 1. *inſtitut. moral. l.* 8. *capite* 2. *quæſt.* 3. Eidem excommunicationi ſubiicit eos qui tempus præfixum futurorum malorum, vel Antichriſti aduentum, aut certum diem iudicij prædicare, vel aſſerere præſumunt, cùm Veritas dicat: *Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate.* Ac tandem eadem ex communicatione innodantur qui de cætero in ſermonibus ſuis publicis alia quoque futura ex litteris ſacris conſtanter prædicare, vel illa ab Spiritu Sancto, aut Diuina reuelatione ſe habuiſſe affirmare, vel alienas inanes diuinationes aſſeuerando, aut alio quoquo modo tractando aſſumunt. Vnde infertur nullam futuri euentus reuelationem te poſſe publicè prædicare niſi ex licentia Pontificis, aut ſi periculum ſit in mora, & neceſſitas vrgeat ex licentia Ordinarij, re prius cùm tribus, vel quatuor viris doctis diligenter examinata. Miracula verò ficta, aut incerta prædicare etſi grauiſſimum peccatum ſit, huic tamen excommunicationi non ſubiicitur: ſicuti aduertit Suarez *diſput.* 22. *ſect.* 6. *numero* 8. & Bonac. *diſputat.* 2. *quæſt.* 6. *punct.* 2. *numero* 10.

Ad extremum aduerto hanc excommunicationem, ſicut & plures alias ſtatutas in dicto Concilio Lateranenſi ſub Leone X. vſu receptas non eſſe, teſte Caiet. *verbo Excommunicatio, cap.* 81. Nauarr. *c.* 27. *num.* 110. Bartholomæo Carranza *in ſum. Concil. in fine illius Concilij.* Et inclinat Suar. *diſp.* 22. *ſect.* 6. *num.* 8. Filliuc. *tract.* 15. *c.* 7. *q.* 6. *numero* 117. Bonac. *ſuprà, num.* 1.

5 Si verò de excommunicationibus ſpecialiter contra Religioſos latis, extra ius commune contentis loquamur, enumerari primò poteſt, quam tradit Concil. Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de Regularibus* aduerſus ingredientes monaſteria monialium abſque licentia Epiſcopi in ſcriptis obtenta, & licèt ibi non reſeruetur excommunicatio, reſeruata tamen eſt in Bulla Pij V. quæ incipit *Regularium perſonarum*, & in illa eiuſdem incipientè: *Romanum Pontificem*, vbi etiam ſermo eſt de mulieribus monaſteria virorum ingredientibus, de quibus excommunicationibus latè egi *tract.* 16. *de relig. diſputat.* 4. *à punct.* 8. *& ſeqq.* neque in præſenti aliquid noui dicendum occurrit.

6 Secundò referri poſſunt excommunicationes contentæ in particularibus priuilegiis cuicunque Ordini conceſſis, vti eſt illa quæ refertur à S. Antonin. 3. *part. tit.* 24. *cap.* 70. Armilla *verb. Excommunicatio, cap.* 67. Suar. *diſputat.* 22. *ſect.* 5. *num.* 17. Filliucio, *tract.* 15. *cap.* 8. *quæſt.* 7. *num.* 197. Bonac. *diſp.* 2. *q.* 9. *p.* 2. *n.* 4. conceſſiſſe Clement. X. in fauorem Ordinis Prædicatorum, ne abſque licentia Pontificis, vel ſuorum ſuperiorũ Religioſi Ordinis Prædicatorũ à Minoribus recipiantur, alioquin Minores recipientes in excommunicationem incidunt. Item qua prohibentur Clauſtrales Minimos recipere ſine licentia Pontificis, iuxta Bullam Iulij II. quæ incipit: *Virtute conſpicuos*, Præterea quâ ſubiiciuntur excommunicationi detinentes in ſuis Eccleſiis, vel conuentibus apoſtatas Ordinis Prædicatorum, teſte Antonino 3. *punct. tit.* 24. *cap.* 70. Item qua ligantur Fratres Ordinis S. Auguſtini, qui prætextu arctioris regulæ ad alium Ordinem tranſiuerint ſine licentia Prioris Generalis, & recedentes ab eo Ordine, niſi intra octo dierum ſpatium redierint: vti traditur *in Memoriali clericorum, capite* 9. *excommunicat.* 37. Omitto excommunicationem latam à Pio IV. & V. aduerſus omnes Religioſos Societatis, qui inconſulto Generali actualium Ordinem exceptâ Carthuſià, tranſierint, & aduerſus eos recipientes, quia *punct.* 5. hanc excommunicationem explicui, explicans Extrauag. *Viam ambitioſæ*, vbi notaui ex priuilegio Carmelitis conceſſo, non poſſe Societatis Religioſos, neque etiam ad Carthuſiam tranſire abſque licentia obtenta noſtri P. Generalis. Deinde ex Bulla Pauli III. quæ incipit. *Cùm ſicut*, excommunicantur Minimi ſe ab obedientia Correctorum ſubtrahentes, & in Bulla Leonis X. quæ incipit: *Licèt aliàs*, ſubiiciuntur excommmunicationi Tertiarij Eremitæ, deferentes habitum Minimorum. In Bulla verò Pij V. quæ incipit: *Paſtoralis officij*, confirmata à Gregor. XIII. in Bullis incipientibus: *Conſueuit Romanus* excommunicantur Minores de Obſeruantia, qui in electionibus, vel ante eas per ſex menſes pro ſe, vel pro alio ſubornauerint; vocéque actiua, & paſſiua perpetuò priuentur. Qui verò ad officium in Religione obtinendum quorumuis fauorem extra religionem procurauerint vltra prædictas pœnas excommunicationis, & priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ per menſem carceri mancipandi ſunt. Cenſetur autem ſubornationem committere qui promiſſione, ſeu donatione vtili ſuffragia quærit, fauorem verò externorum procurat, qui potentium petitionem interpellat. Inſuper Clemens V. prohibuit ſub pœna excommunicationis Fratribus Minoribus, ne Tertiarios Ordinis S. Franciſci tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ad Diuina audienda admitterent; eo quòd populus ſcandalum accipiebat, videns cæteros omnes excludi illis ſolis admiſſis. Tandem Paulus V. *in ſua conſtitutione* 26. *edita anno* 1606. excommunicationem ſibi reſeruatam tulit, aduerſus omnes Generales, Prouinciales, & Superiores cuiuſcunque Ordinis: qui Religioſos ſibi ſubditos, hæreticos, vel de hæreſi ſuſpectos Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorum vicinioribus non denunciauerint, vel denunciare volentes impedierint, aut retardauerint. Vt latiùs ex tenore Bullæ conſtat, & notauit Bonac. *t.* 3. *de cenſur. diſputat.* 2. *quæſt.* 9. *punct.* 7.

PVNCTVM XXX.

Expenduntur excommunicationes extra corpus iuris Pontifici reſeruatæ, communes omnibus perſonis.

1 *Declaratur excommunicatio reſeruata aduerſus eos, qui pro litteris Apoſtolicis impetrandi ſe fingunt nepotes, Vicecancellarios Cardinalium, &c.*

2 *Item declaratur excommunicatio aduerſus auferentes ex Eccleſiis almæ Vrbis lapides, vel ornamenta.*

3 *Expenditur excommunicatio aduerſus accedentes ad ſepulchrum Domini causâ deuotionis, ſine licentia Papæ.*

4 *Item excommunicatio aduerſus impedientes ingredi Religionem Monachorum B. Mariæ Montis oliueti.*

5 *Item excommunicatio aduerſus aſſerentes, vel defendentes Ordines Prædicatorum, vel Franciſcanorum non eſſe in ſtatu perfectionis.*

6 *Item excommunicatio aduerſus deferentes alumina è terris infidelium ad terras fidelium.*

7 *Item aduerſus impedientes executionem litterarum ſacræ Pœnitentiariæ.*

8 *Item declaratur excommunicatio aduerſus varias perſonas pro beneficiis obtinendis in Romana curia delinquentes.*

9 *Item aduerſus tractantes de alienatione ciuitatum, vel locorum ad Sedem Apoſtolicam pertinentium.*

10 *Item aduerſus retinentes ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ.*

11 *Item aduerſus publicantes indulgentiam pecuniâ recepta.*

12 *Deinde aduerſus eos qui occaſione nouæ prouiſionis in cathedralibus, ſeu collegiatis Eccleſiis aliquid exigunt, petunt, vel recipiunt.*

13 *Item aduerſus eos qui Chriſtianos in locis Turcarum inuentos, ceperint, vel in ſeruitutem redegerint.*

14 *Item aduerſus eos qui donationibus, vel promiſſionibus factis, obtinent certiores fieri prouiſionum à Sede Apoſtolica.*

15 *Item aduerſus impugnantes, vel in dubium reuocantes aliquid pertinens ad inſtitutum, vel conſtitutiones noſtræ Societatis Ieſu.*

16 *Item aduerſus exigentes iuramenta in beneficiorum prouiſione, obuiantia libertati Eccleſiaſticæ aut Decretis* Conc. Trident.

17 *Item aduerſus duellantes, vel concedentes locum duello.*

18 *Item aduerſus violantes immunitatem locis ſacris debitam.*

19 *Item aduerſus affirmantes licere per litteras confeſſario abſenti peccata confiteri, & ab eo abſolui.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

20 *Item aduerſus euulgantes libros, ſeu qualibet ſcripta* impij Thalmuth.

21 *Item aduerſus imprimentes, aut vendentes breuiarium abſque licentia Inquiſitorum, ſeu Ordinarij loci.*

22 *Item aduerſus extrahentes reliquias ex cæmeteriis Romanæ Vrbis.*

23 *Item aduerſus extrahentes frumentum, oleum, & alia ex ſtatu Eccleſiaſtico. Et explicantur latè actiones in hac Bulla contentæ.*

1 PRima excommunicatio Pontifici reſeruata extra corpus iuris communis omnibus enumerari poteſt, quam tradit Leo X. in Bulla 28. quæ incipit: *Inhærendo veſtigiis*, quæque eſt confirmatoria Bullæ editæ ab Innocentio VIII. incipiente: *Cùm ſicut*; vbi excommunicat eos qui vt litteras Apoſtolicas gratis impetrent ex toto, vel ex parte ſe fingunt nepotes, fratres, familiares, aut continuos commenſales Vicecancellarij, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreuiatorum, ſeu ſcriptorum eorundem, aut aliarum perſonarum quarumcunque ex qualitatibus, & priuilegiis, ſiue ex antiqua conſuetudine huiuſmodi litteras ipſas in toto, vel in parte gratis expedire ſolent. Eidem excommunicationi ſubiicit officiales præmiſſa fieri procurantes, ſeu permittentes, inſupérque eos à perceptione emolumentorum, quæ occaſione officij ipſis prouenire poſſunt per annum continuum ſuſpendit. Hæc excommunicatio vix locum habere poteſt, cùm nunquam eæ litteræ gratis expediantur, quin ij quibus gratis ſunt concedendæ apertè cogniti ſint, vt aduertit Bonac. *diſp. 2. quæſt. 3. punct. 5. in fine.*

2 Secunda referri poteſt ex Bulla Sixti IV. quæ incipit: *Cùm prouidè*, vbi Pontifex excommunicat omnes illos cuiuſcunque conditionis, & dignitatis ſint, qui ex Eccleſiis, ſeu Baſilicis almæ Vrbis lapides, vel ornamenta abſtulerint, aut ablata habuerint, Item qui ſurripiendo, aut ſeruando auxilium, conſilium, vel fauorem præſtiterint. Tandem qui prædicta ſcientes non reuelauerint ſummo Pontifici per ſe, vel per alios ſaltem per minores pœnitentiarios. Eccleſiam verò cui hæc applicata fuerint ſubiicit Pontifex interdicto, quouſque reſtitutionem præſtet. Hanc cenſuram reputat Filliucius *tract. 15. capite 5. quæſt. 21. numero* 116. vſu abrogatam eſſe, cuius indicium eſt, quia in Bullario nouo non continetur. Quod probabile cenſet Bonac. *t. 3. de cenſur diſp. 2. q. 3. pun.* 13. Sed quidquid ſit de hac conſtitutione quoad pœnam excommunicationis attinet, videtur contineri *in Bulla Cœnæ Domini clauſula* 17. & in Conc. Trident. *ſeſſ. 22. cap. 11. & vlt. de reform.*

3 Tertia refertur in libro Pœnitentiali ſummi Pœnitentiarij teſte Archidiacono apud Syluest. *verbo Excommunicatio. 7. n.* 91. S. Antonin. 3. *part. tit.* 24. *cap.* 30. Nauarr. *cap.* 27. *num.* 109. Suar. *diſp.* 22. *ſect.* 6. *num.* 9. Filliucium, *tract.* 15. *cap.* 5. *ad finem.* Bonac. *t. 3. de cenſur. diſp. 2. quæſt. 3. punct.* 39. refertur inquam hæc excommunicatio in hæc verba. *Accedens ad ſepulchrum Domini cauſa deuotionis ſine licentia Papæ eſt excommunicatus, & eius abſolutio Papæ reſeruatur, vel ſummo Pœnitentiario.* Dubius eſt Suar. an hæc excommunicatio vim habeat? Tum quia ſufficienter non eſt promulgata, tum quia ignoratur communiter. Tum quia non continetur in Bullario nouo, nec conſtat à quonam Pontifice lata ſit. Ob has rationes moueor maximè ad affirmandum hanc excommunicationem non eſſe in vſu, ſed præcipuè me mouet, quia acceſſus ad ſepulchrum Domini ob aliam cauſam, quàm deuotionis non interdicitur, vt benè dicit Bonac. *ſuprà, num.* 4. Ergo æquum non eſt, vt acceſſus cauſa deuotionis interdicatur ſub pœna excommunicationis reſeruatæ. Deinde in Bullis, & Iubilæis, vbi agitur de voto eundi Hieroſolymam, nulla mentio fit de petenda hac diſpenſatione, & licentia ſummi Pontificis. Præterea ſi hæc conſtitutio vigeret, alicui non improbabile videtur votum Hieroſolymitanæ peregrinationis non obligare, eo quòd ad eius executionem requiratur licentia ſupremi Principis. Promiſſio autem pendens à voluntate Principis, tametſi includat tacitè vel expreſsè hanc conditionem, ſi Pontifex diſpenſauerit; probabile eſt nullam obligationem inducere, vt latè & eruditè probat Sanchez *lib. 5. de matr. diſp. 5. num. 5. & ſeqq.* quia ea quæ pendet à voluntate ſupremi Principis reputatur à iure impoſſibilia. Et dato quòd votum valeret factum ſub ea conditione, ſi Pontifex diſpenſauerit, ſicut valet votum Religionis ab Epiſcopo factum expreſſa conditione, ſi Pontifex diſpenſationem conceſſerit, attamen illa conditione non expreſſa cenſet Sanchez *dicta diſp. num.* 26. inualidam eſſe promiſſionem. At cùm ſecundùm omnes Doctores votum abſolutum peregrinationis Hieroſolymitanæ validum ſit, indigeátque ad ſui relaxationem diſpenſatione Pontificis, ſit ſanè hanc conſtitutionem viribus carere.

4 Quartam tulit Iulius II. in Bulla quæ incipit: *Etſi ad vniuerſos Regulares*; vbi in fauorem congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliueti, Ordinis Sancti Benedicti, prohibuit ſub pœna excommunicationis ſibi reſeruatæ, ne quiſquam perſonas, quæ de iure communi religionem ingredi non prohibentur ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus, aut moleſtiis quibuſlibet impedire, vel prohibere, aut à monaſteriis, vel locis Congregationis eiuſdem præſentibus, vel futuris diuertere, aut ſuper hoc illis, vel eas recipientibus iniuriam, vel moleſtiam aliquam irrogare præſumat. Requiritur ergo ad contrahendam hanc excommunicationem. Tum vt is qui diuertitur habilis ſit ad ingreſſum in prædictam Congregationem, vt conſtat ex illis verbis *ſpectato iure communi religionem ingredi non prohibentur*, & ex alia parte firmum ingrediendi propoſitum habeat, vti indicat verbum *affectantes*. Tum vt is qui diuertit violenter diuertat, moleſtiam quamlibet inferendo.

Difficultas eſt, an impediens ingreſſum in alias Religiones, quæ priuilegiis prædictæ Congregationis communicarent, hac cenſura ligarentur; Alicui videri poſſet non ligari, quia hæc communicatio ſolùm videtur eſſe in priuilegiis, quibus religiones vtuntur, non autem in priuilegiis, quæ ſolùm indirectè in fauorem religionum cedunt, & quorum ipſæ religiones nullum vſum habent, quæque directè, & formaliter ſunt pœnæ non priuilegia. Nihilominus verius eſt ad omnia hæc priuilegia priuilegium communicationis extendi, quia abſolutè illa pœnalis conſtitutio in fauorem religionis cedit, & ob eius cauſam lata eſt, ergo verè eſt religionis priuilegium, & conſequenter ſub communicatione priuilegiorum comprehendi debet.

Quinta lata eſt à Bonifac. IX. Eugenio IV. & Paulo IV. 5
in fauorem ordinis Prædicatorum, & Franciſcanorum, ij enim Pontifices excommunicant eos qui aſſerunt, vel deffendunt prædictos Ordines non eſſe in ſtatu perfectionis, & eorum Fratribus non licere eleemoſynis vitam ſuſtentare, aut concionari, aut confeſſiones audire de licentia Pontificis. Item qui præfatos Religioſos eiiciunt ab vniuerſitate Pariſienſi. Deinde qui violentiam locis prædictorum Religioſorum inferunt, eóſve impediunt, ne poſſint in ſuis Eccleſiis celebrare, prædicare, aut eleemoſynam recipere. Præterea qui apoſtatas ſupradictorum Ordinum recipiunt, nutriunt, aut auxilium, conſilium, vel fauorem præſtant, ne ad ſuum Monaſterium redeant, ſi poſtquam ab Ordinario loci fuerint moniti à præmiſſis non deſtiterint. Tandem excommunicant eos qui libellos famoſos, ſeu cantilenas aduerſus Ordines præfatos edunt, retinent, vel euulgant.

An autem hæc excommunicatio afficiat eos qui prædictas actiones exercent aduerſus alios Ordines in priuilegiis communicantes cum Ordinibus prædictis? Affirmandum eſt vt probabilius ob rationem præcedenti excommunicatione allatam. Sicuti tradit Bonacina *t. 3. de cenſur. diſputat. 2. quæſt. 3. punct.* 36. *numero* 6. cum Salonio, Filliucio, Gambarupta, & aliis.

Sexta refertur ex Pio IV. in Bulla incipiente: *Apoſtolicæ*, 6
43. in ordine Bullarij antiqui, vbi Pontifex ſub cenſura excommunicationis reſeruatæ prohibet deferri alumina è terris infidelium ad terras fidelium Catholicorum, vel præcipi deferri, vel adducta vendere, vel emere, vel eorum delationem, venditionem, aut captionem fouere præcipuè nauium, & aluminum aſſecuratione. Hæc excommunicatio vſu videtur abrogata, ſiquidem in Bullario nouo nulla eſt illius mentio, atque ita indicant Bonac. *tit. 3. de cenſur. diſputat. 2. quæſt. 3. punct* 44.

Septima excommunicatio continetur in Bulla Iulij III. 7
prima in ordine, quæ incipit: *Rationi congruit*, aduerſus eos qui executionem litterarum ſacræ Pœnitentiariæ iniuſtè impediunt, aut prædicto impedimento auxilium, conſilium, vel fauorem præſtant. Et licèt Iulius III. expreſsè excommunicationem non reſeruauerit, attamen implicitè id fecit, ſiquidem ſtatuit ſic impedientes, conſulentes, & auxiliantes ligari ſententiis, cenſuris, & pœnis in Bulla Cœnæ latis, aduerſus impedientes litterarum Apoſtolicarum executionem. Vna autem ex pœnis, quibus hi afficiuntur eſt reſeruatio. Ergo hæc excommunicatio reſeruata eſt. Atque ita docuit Bonac. *t. 3. de cenſur. diſp. 2. quæſt. 3. p. 19. num.* 6. Non tamen hinc infertur potentem abſoluere ab omnibus excommunicationibus reſeruatis (exceptis contentis in Bulla Cœnæ) non poſſe ab hac excommunicatione abſoluere, poteſt vtique, quia hæc non eſt excommunicatio Bullæ Cœnæ formaliter, ſed extra illam: tametſi eiuſdem conditionis ex diſpoſitione legis. Exceptio autem, & reſtrictio priuilegij extendi non debet, ſed potiùs quoad fieri poſſit coarctari, ideóque aſſerendum eſt ſolas excommunicationes in Bulla Cœnæ formaliter contentas comprehendere: vti benè aduertit Bonacina *ſuprà, num.* 7.

Octauam tulit Paul. IV. in Bulla 12. in ordine, quæ in- 8
cipit: *Inter cæteras curas*, aduerſus varias perſonas pro beneficiis obtinendis in Romana curia à Pontifice, ſeu eius Datario, delinquentes. Non autem ſi delinquant in impetratione beneficiorum ab Epiſcopis, ſeu aliis Ordinariis. Primò igitur excommunicat ſimulantes alterius perſonam ſeque,

pro

pro illo examini ſubiicientes cauſa beneficij conſequendi. Secundò impetrantes beneficium pro alio etiam eo ignorante ſub ſpe recipiendi ab eo penſionem, aut aliquod commodum temporale, prauitate inquam ſimoniæ interueniente. Si enim impetrares Titio beneficium, ſperans ab eo tanquam ab homine grato vt beneficium quod habet tibi, vel tuo nepoti reſignet, aut in aliquam penſionem liberaliter conſentiat, ſi nullum pactum, nulláve conuentio interuenit, credo ſub hac cenſura non comprehendi, quia hæc cenſura lata eſt occaſione purgandi curiam Romanam à fraudibus, dolis, prauitatéque ſimoniæ, quæ in beneficiis impetrandis à Datario, & Cardinalibus fuerant ſignificata committi. At in impetratione ſub ea ſpe nulla fraus, nullúmve dolum, aut ſimoniaca prauitas adeſt, neque vt talis cognoſci poteſt. Ergo ſub hac prohibitione hæc impetratio non comprehenditur, benè tamen illa, quæ ob oblationem penſionis, ſeu commodi temporalis tacitam, vel expreſſam, fit.

Denique excommunicat Pontifex eos qui pro ſeipſis beneficia impetrant, animo tamen illa reſignandi in fauorem aliorum. Bonac. *diſp. 2. quæſt. 3. punct. 28. numero* 6. exiſtimat te hac cenſura ligari, eſto animum habeas reſignandi ex conſenſu, & licentia Pontificis, & non aliàs, quia dolum & fraudem committere cenſeris ea intentione beneficium impetrans, cuius Pontifex ſi conſcius eſſet non conferret. Sed verius oppoſitum exiſtimo; quia impetratio ſub eâ intentione non eſt doloſa, & fraudulenta ſecluſâ hac lege, vt de ſe conſtat. At hæc lex fertur ad purganda ſordes, fraudes, & dolos, quæ in curia Romana ſignificabantur adeſſe in beneficiorum impetratione, antequam Pontifex legem tuliſſet. Ergo lata non fuit ad excludendam prædictam impetrationem. Et confirmo. Pontifex hac lege remouere intendit fraudem, & dolum cognoſcibile in beneficiorum impetratione: at in dictâ impetratione nequit vllum dolum cognoſci, maximè ſi intentio animo retenta ſit. Ergo ſub hac lege prohibita non continetur hæc impetratio. Adde non videri improbabile ex his quæ tradit Bonacina *diſputat. 2. quæſt. 3. punct. 28. in fine*, hanc conſtitutionem non eſſe receptam quoad omnes actiones, ſeu ſolùm quoad primam de ſimulatione perſonæ, & ſubiectione ſuppoſititia examini pro beneficio obtinendo, quoad reliquas verò in euentibus tantùm ſimoniacæ prauitatis. Quippe Pontifex intendit hac conſtitutione, & cenſuræ prolatione remouere à curia Romana, quod aliàs de ſe illicitum erat in beneficiorum impetratione.

Nona habetur in Bulla Pij V. 35. in ordine quæ incipit:
9 *Admonet nos*, quam Vrbanus VIII. confirmauit in Bulla incipiente: *Sacroſancti* edita anno 1623. pridie Kalendas, Octobris, ibi enim Pontifex excommunicat omnes & ſingulos cuiuſcunque dignitatis, & ordinis etiam Epiſcopalis, & Cardinalis qui ſub quocunque prætextu tractauerint, conſuluerint, aut aliàs verba fecerint de infeudandis, & alienandis ciuitatibus, & locis ad Sedem Apoſtolicam immediatè pertinentibus (niſi fortè fuerint loca fiſco Sedis Apoſtolicæ ob delicta addicta, iuxta Bullam Gregor. XIII. 65. quæ incipit: *Tanta, támque horrenda*: & Bullam Sixti V. quæ incipit. *Hoc noſtri Pontificatus initio*, vel niſi fuerint à Baronibus empta durante primo triennio, iuxta Bullam Clement. VIII. 41. quæ incipit: *Iuſtitiæ ratio*, dummodò ad huiuſmodi finem conſequendum oratorem mittendum ad Sedem Apoſtolicam elegerint, qui munus acceptans eidem excommunicationi ſubiicitur. Etenim Pontifex cauere intendit damnum, quod Sedi Apoſtolicæ ex huiuſmodi infeudationibus, & alienationibus prouenire ſolet, ideóque hac excommunicatione prohibet horum tractationem, & oratoris in eum finem electionem, & miſſionem, quia tractatione factâ, & oratore electo, & miſſo conſtringitur Pontifex ad infeudationem, ſeu alienationem concedendam. Deinde excommunicat Pontifex qui per ſe, vel per alium ſummo Pontifici inſinuaret, vel ſuaderet prædictam infeudationem, ſeu alienationem, quia efficacior cauſa extorquendi à Pontifice infeudationem, ſeu alienationem. Quod ſi dicas qualiter hæc inſinuatio, vel ſuaſio inducere excommunicationem poteſt, facta Pontifici, nam eo ipſo fit ex eius conſenſu. Reſpondendum eſt ſtare optimè poſſe, quod inſinuatio, ſuaſio fiat Pontifici, & tamen fiat contra eius voluntatem. Tum ſi prædicta ſuaſio doloſa ſit. Tum ſi fiat poſt ſuaſionis repulſam.

10 Decima referri poteſt ex Bulla Pij V. in ordine 60. quæ incipit; *Cùm de litteris*, vbi Pontifex ſingulares perſonas excommunicationi, Eccleſias, Capitula, Conuentus, & Monaſteria interdicto ſubiicit, eo quòd ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ retinuerint, aut retentores non reuelauerit. Verùm, vt rectè aduertit Bonacina *tom. 3. de cenſur. diſputat. 2. quæſt. 3. punct. 11. numero* 1. hæc excommunicatio temporalis fuit ob delicta præterita, & reuelationem faciendam quibuſdam ſingularibus perſonis ibi relatis, quæ iam obierunt. Eandem excommunicationem tulit Sixtus V. in Bulla quæ incipit: *Non ſine maxima*. Quæ eius morte videtur ceſſaſſe, vt ipſemet Bonac. *numero* 4. notat, quia reſtitutio, & reuelatio ſcripturarum fieri præcipitur intra ſex dierum terminum proximè futurorum, & cuidam Lofredo Lomelino, quem conſtat obiiſſe.

Vndecima fertur in Bulla Pij V. in ordine 99. quæ incipit: 11
Quamplenum, vbi inferiores Epiſcoporum excommunicatione reſeruata ligantur, Epiſcopis verò, & eorum ſuperioribus, & Cardinalibus ſuſpenſio ab ingreſſu Eccleſiæ, & à perceptione fructuum indicitur, ſi pecuniam ſoluentibus indulgentiam publicent, facultatémve abſoluendi à caſibus concedant; quæ publicatio, indulgentiarum, & facultatis conceſſio, vtpotè iniqua, & ſimoniacè facta à Pontifice in dicta Bulla irritatur, & annullatur, & annullatur. Vide quæ dixi *tr. 6. de charitate, vbi de eleemoſynarum quæſtoribus*.

Duodecima continetur in Bulla Pij V. in ordine 104. quæ 12
incipit: *Duram nimis*, edita die Kalend. Iunij, anno 1570. in confirmationem Conc. Trident. decreti, *ſeſſ. 24. cap. 14. de reformat.* aduerſus eos qui occaſione nouæ Prouiſionis, ſeu poſſeſſionis, Canonicatuum, ſeu beneficiorum in Cathedralibus, ſeu Collegiatis Eccleſiis conſiſtentium aliquid petunt, exigunt, vel recipiunt ſibi, vel aliis applicandum, fructúſve beneficiato prouenturos inter ſe diuidunt. Hæc enim ſimoniacam labem, ſordidámq; auaritiam redolent. Quapropter hæc committentes ſi Epiſcopo inferiores fuerint excommunicationis vinculo innodantur; Epiſcopi verò, eorúmque Superiores à Pontificalibus ſuſpenduntur, capitula, & collegia ſubiiciuntur interdicto.

Huic conſtitutioni non aduerſatur conſuetudo plurium Eccleſiarum, qua noui Canonici, vel beneficiati nihil per ſemeſtre, vel annum recipiunt ex beneficij fructibus, ſed inter antiquos diuiduntur, totidem tamen poſt illorum mortem reſeruantur pro ſolutione debitorum, & funeralium, quia hi fructus non cêlentur oblati, ſed dilati, vt refert Barboſa deciſum in remiſſionib. Concilij in hæc verba: Neque hoc decreto, neque Bulla Pij V. comprehenduntur ſtatuta Eccleſiaſtica deſeruiendi per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interin de maſſa graſſa, niſi peracto integro decreto ſeruitio idque poſt obitum hæredibus deberi, cùm potiùs ſit differre, quàm auferre, & notauit Gutierr. *canonic. qq. lib. 1. cap. 29. num.* 30. Neque item aduerſatur prædicto Concilij decreto, & Pij V. conſtitutioni conſuetudo erogandi aliquid fabricæ, vel alteri loco pio, & notauit Gutierr. *dicto cap. 29. in fine*. Solùm eſt aduertendum Pium V. in ſua Bulla ſtatuiſſe, vt vbicunque beneficij fructus, & diſtributiones fabricæ vel ſacriſtiæ, aut alterius pij loci vſibus vltra ſemeſtre tempus reperiuntur conceſſi, horum dumtaxat dimidia pars ipſi ſacriſtiæ, vel fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiatus integrè percipiat. Sicuti aduertit Bonac. *t. 3. de cenſur. diſp. 2. q. 3. p. 26. num. 5.*

Decimatertia habetur in Bulla 149. Pij V. quæ incipit: *Li-* 13
cèt omnibus notiſſimum ſit bellum hoc, vbi Pontifex excommunicationi ſubiicit ſiue ſacri fœderis militem, ſiue quemcunque alium qui Chriſtianos in locis Turcarum inuentos ceperit, & in ſeruitutem redegerit, ipſóſue inuitos ad remigandum coëgerit, etiam mercede ſoluta, vel illorum bona abſtulerit, cùm omnes obligati ſint dictos Chriſtianos amicabiliter tractare, ac liberè cum liberis ſuis, coniugibus, & bonis abire permittere.

Probabile tamen eſt hanc excommunicationem ſolùm aſtrinxiſſe eos, qui prædictas actiones exercuerunt eo tempore, quo bellum illud cum Turcis geſtum eſt, occaſione cuius lata fuit hæc excommunicatio: vti tradit Bonac. *tit. 3. de cenſur. diſputat. 2. quæſt. 3. punct. 46. num. 1.* Tametſi oppoſitum probabilius cenſeat, motus illis verbis: *Nullus deinceps ſiue ſacri fœderis miles, ſiue alius Chriſtianus*. Nam ly *alius* & *deinceps* indicant pro futuris temporibus hanc conſtitutionem latam fuiſſe.

Decimaquarta referri poteſt, quam aliqui Doctores teſtan- 14
tur tuliſſe Gregor. XIII. aduerſus eos qui donationibus, vel promiſſionibus factis obtinent certiores fieri prouiſionum beneficiorum à Sede Apoſtolica. Quæ excommunicatio cùm non reperiatur *in Bullario nouo*, & plures Doctores eam omittant, non leue indicium eſt vſu receptam non eſſe, vti teſtatur Filliucius *tractat. 15. capite 5. quæſt. 2.* Poſito autem receptam eſſe, eam tantùm incurrit qui præcisè pronuntiatione pecuniam promittit, vel donat, nam ſi pro labore, & diligentia in his nuntiis mittendis præſtanda, ſeu in ſtipendium, quia ad hæc, & alia munera deſtinatus eſt, non videtur ſub hac cenſura comprehendi: Sicuti non comprehenduntur ipſi nunciantes, & pecuniam recipientes, vt aduertit Filliucius *loco citato*. Bonacina *titul. 3. diſputat. 2. q. 3. punct. 27.*

Decimaquinta eiuſdem Gregor. continetur in Bulla 89. 15
edita 14. menſis Iunij, anno 1584. & incipit: *Aſcendente Domino*, vbi qui Gregorius excommunicat eos qui inſtitutum Societatis, vel eius conſtitutiones, aut iſtius Bullæ diſpoſitionem, vel aliquem huius Bullæ, vel conſtitutionum articulum impugnare, vel eis contradicere, directè, vel indirectè auſi fuerint quouis diſputandi, vel etiam indagendæ veritatis quæſito colore. Impugnare autem cenſetur qui argu-

menta adducit ad probandum conſtitutiones, aut aliquem illarum articu'um non eſſe rationi conſonum, nec prudenter ordinatum, eáque argumenta tanquam ex ſe efficacia inſoluta relinquit. Secùs eſſet ſi propoſitis his argumentis ea ſolueret; nam eo caſu non impugnat inſtitutum, ſed confirmat, vti notauit Rodrig. *t.1.qq.regul q.1.art.5.ad finem.* Bonac. *t.3.de cenſur.diſp.2.q.3.p.33.num.3.*

Præterea prohibet Grogor. & ſub excommunicatione, vti aduertit Bonac. *ſuprà num.5.* Et Filliucius *tract.15.cap.6.quæſt.6.* ibi, *Ne quis ſiue extra, ſiue extra, ſiue intra Societatem, niſi de illis Generalis, aut inferiorum Præpoſitorum licentia notationes, declarationes, gloſſas, vel ſcholia vlla ſuper præmiſſis (hoc eſt ſuper inſtituto Societatis) eius conſtitutionibus, vel ipſa Bulla Gregorij, aut aliquo illorum articulo facere, vel ea niſi quantum verba ipſa ſonant interpretari, aut de eis diſceptare, ſeu ſcrupulum quemquam iniicere, vel in controuerſiam, aut dubium reuocare audeat quocunque modo, nec gloſſas, ſiue interpretationes ſiue impreſſas, ſiue ſcriptas ad id pertinentes legere, docere, aliiſque tradere, vendere, vel apud ſe retinere præſumat.* Notanda ſunt ſingula verba, in quibus Pontifex intendit Societatis inſtitutum, & conſtitutiones protegere, ne maleuolorum ingenio aliquid illarum labefactetur. Deinde aduerte gloſſas, & notationes ſuper inſtituto, & conſtitutionibus prohiberi, ſi directè, & ex propoſito fiant, ſecùs ſi incidenter, & occaſione alterius materiæ tractandæ, & pro illius pleniori intelligentia: vti aduertit Bonac. *dicta diſp.2.q.3.pun.35.num.6.* Quinimò neque hæ gloſſæ, & notationes prohibentur abſolutè, ſed editæ abſque Præpoſiti generalis, vel aliorum inferiorum Præpoſitorum licentia.

16 Decimaſexta habetur in Bulla 93. eiuſdem Gregorij, edita anno 1584. cuius initium eſt: *Inter Apoſtolicos:* vbi Pontifex eos qui in beneficiorum, & officiorum tum Eccleſiaſticorum tum ſæcularium electione, confirmatione, prouiſione, receptione, admiſſione exigunt à prouiſis iuramenta impoſſibilia, illicita, damnoſa, vel libertati Eccleſiaſticæ, aut decretis Conc. Tridentini obuiantia, etiam prætextu cuiuſcunque conſuetudinis, aut iam præſtita, reddita, vel exacta ſuper eorum obſeruatione quemquam in iudicio, vel extra inquietare, vel turbare auſi fuerint, ſi Epiſcopi ſint à Diuinis ſuſpendit; capitula verò, & conuentus, eorúmque Eccleſias, & loca omnia interdicto Eccleſiaſtico ſupponit, ſingulares perſonas excommunicationis ſententiæ ſubiicit. Præſtantes verò huiuſmodi iuramenta, nullâ cenſurâ innodantur, ſed ſolùm priuantur ipſo facto vſu, & commodo rei, & gratiæ cuius cauſa monuerint, ſi ſcienter talia iuramenta præſtiterint, & vt latiùs ex ipſa Bulla conſtat.

17 Decimaſeptima excommunicatio habetur in Conc. Trident. *ſeſſ.25. capit.19. de reformat.* aduerſus dominos temporales, concedentes locum duello, item aduerſus duellantes, eorúmque patronos. Deinde aduerſus ſuadentes duellum. At Gregor. XIII. in ſua conſtitutione 82. incipiente: *At tollendum deteſtabile*, extendit pœnas latas in Conc. Trident. vt locum habeant in duello priuato, & in loco priuato, & non tuto, modò ex condicto loco, tempore, pugna fiat. Inſuper Clemens VIII. anno 1592. 16. Kalendas ſeptembris, variis modis prædictas conſtitutiones extendit: nam ex conſtitutione Clementis ligantur excommunicatione non ſolùm pugnantes in duello, ſed prouocantes ad duellum, tametſi duellum per ipſos non ſequatur, quia prouocatio eſt actio prædicta conſtitutione principaliter punita, vt aduertit Bonac. *t.3. de cenſur. diſput.2.q.3.pun.38.numero 33.* ſed quia de his conſtitutionibus, & pœnis ibidem contentis egi *tract.6. de charitate diſp.5.p.7.* ideò ab eorum tractatu in præſenti ſuperſedendum eſt.

18 Decimaoctaua lata fuit à Gregor. XIV. in Bulla incipiente: *Cùm aliàs nonnulli in fauorem immunitatis debitæ locis ſacris*, de qua latè egi *2.p.tract.11.* præcipuè *p.12.*

19 Decimamnonam tulit Clemens VIII. in quodam Decreto, edito in generali Congregatione ſanctæ Inquiſitionis, vbi hanc propoſitionem, videlicet licere per litteras, ſeu nuntium Confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio publicis, priuatiſve lectionibus, concionibus, & congreſſibus doceatur, néve vnquam aliquo caſu, vt probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod ſi quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit, aut de ea diſputatiuè tractauerit (niſi forſan impugnando) vel ad praxim directè, ſeu indirectè deduxerit præter excommunicationem latæ ſententiæ, quam ipſo facto incurrat, à qua non poſſit, præterquam in articulo mortis, ab alio quacunque dignitate fulgente, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ maiore pœnitentiario, niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtente abſolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis ſubiaceat.

Et quamuis in prædicto Decreto videatur damnari illa copulatica propoſitio, ſcilicet licere per litteras confeſſario abſenti peccati ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad cuius veritatem neceſſaria eſt vtriuſque propoſitionis categoricæ affirmatio, ita vt non ſufficiat affirmare licere per litteras ſacramentaliter Confeſſario abſenti confiteri, niſi ſimul aſſeras & ab eodem abſente abſolutionem obtinere. Attamen quia controuerſia erat, an abſolutio per litteras, vel internuntium à confeſſario abſente poſſet obtineri, ea de cauſa dicendum eſt huic Decreto contradicere, qui ſolùm affirmaret abſolutionem ſacramentalem præſtari poſſe à Confeſſario abſente, tametſi nihil de confeſſione ſacramentali exprimeret. Quinimò ſatis probabile exiſtimo illam propoſitionem hypotheticam reſolui in duplicem categoricam, præſtaréque hunc ſenſum: *Si quis docuerit, vel defenderit hanc prpoſitionem*, videlicet *licere per litteras, ſeu internuncium Confeſſario abſenti ſacramentaliter confiteri, vel ab eodem abſente abſolutionem obtinere, &c.* ſæpe enim dictio *&* diſiunctiuè accipitur, ac ſi dictio *vel* appoſita fuiſſet, vt pluribus comprobat Gonzalez *reg.8. cancellar. Gloſſ. 3.num.14.* Cenedo *pract.qq.ſingular.50. numero 7.* Auguſt. Barboſa *de dictionib. & cluſulis, dict.93. num.18.* Neque obeſt ex Conciliis, & Rituali Romano præſcriptum eſſe moribundo qui in abſentia confeſſoris abſolutionem poſtulauit, ſignáque contritionis exhibuit, abſolutionem præſtandam eſſe à ſacerdote poſtmodum accedente, quia poſtulatio abſolutionis, exhibitióque contritionis in abſentia Sacerdotis non eſt cenſenda confeſſio ſacramentalis, quouſque ipſi Confeſſori accedenti ad moribundum notificetur, & manifeſtetur per teſtes, qui prædictis ſignis contritionis præſentes fuerint.

Et licèt Pontifex ſolùm de licito vſu abſolutionis, & confeſſionis videatur locutus, vt indicant illa verba *licere per litteras*, non autem de valore abſolutionis, vel confeſſionis: at quia in hoc Sacramento regulariter valor cum licito vſu coniungitur, damnans aſſerentem licere abſolutionem, & confeſſionem in abſentia, conſequenter damnat qui aſſereret validam fore eam abſolutionem & confeſſionem.

Quocirca præſenti Decreto ſub pœna excommunicationis reſeruatæ, aliiſque pœnis arbitrio Ordinarij infligendis præcipitur, ne quis prædictam propoſitionem doceat, vel defendat publicè, vel priuatim tanquam veram, vel probabilem, neque eam imprimi faciat, aut de ea diſputet, niſi ad eam impugnandam: néve eam ad praxim directè, vel indirectè deducat, quod ſine dubio præſtaret, ſi abſolutionem in abſentia conferret, vel alium induceret ad abſolutionem in abſentja præſtandam.

Vegeſima traditur à Clemence VIII. in Bulla 20. eiuſdem, incipiente: *Cùm Hebræorum malitia*, aduerſus eos qui libros, ſeu codices, tractatus, volumina, aut quælibet alia ſcripta impij Thalmuth tacitè, vel expreſsè errores contra ſacram Scripturam continentia, necnon contumelias, impietates, blaſphemias contra Deum, ſanctiſſimam Trinitatem, & Saluatorem noſtrum Ieſum Chriſtum, Sacramenta, ſacras imagines, ac contra Chriſti fideles, præſertim Epiſcopos, Sacerdotes, & alias perſonas Eccleſiaſticas, ac etiam contra nuper conuerſos ad fidem, & Neophytos, & alios contra Religionem Catholicam, vel in quibus etiam impudicæ, & abſcœnæ narrationes memorantur, etiam ſub prætextu quod expurgata fuerint, vel donec expurgentur auſus fuerit retinere, habere, legere, edere, typis excudere, deſcribere, vel exemplare aduehere, emere, vendere, donare, commmutare, quomodolibet diſtrahere, vel alienare, aut pro his libris habendis, ſcribendis, ſeu imprimendis, vel vndecunque aſſerendis, ſeu tranſuehendis, vel pro impetranda eorundem legendorum licentia opem Hebræis præſtiterint, aut conſilium, auxilium, vel fauorem impenderint. Hæc enim excommunicatio coincidit ex parte cum excommunicatione contenta in Bulla Cœnæ, aduerſus legentes, vel retinentes libros hæreticorum errores continentes, vel de Religione tractantes. Sed quia contingere poteſt libros, & commentaria impij Thalmuth non ab hæretico compoſitos eſſe, ſed ab ethnico, & infideli, vel à fideli impio, & blaſphemo, meritò Clemens VIII. prædictam conſtitutionem edidit, cuius materia per ſe manifeſta eſt, neque explicatione indiget. 20

Vigeſimaprima continetur in decreto Clementis VIII. die 10. Maij, edito anno 1602. & initio Breuiarij conſtituto; ibi enim Pontifex, vt breuiaria iuxta præſcriptum Conc. Trident. & Pij V. imprimantur ſtatuit, ne vllus Typographus, aut Bibliopola breuiarium imprimere, aut vendere præſumat abſque licentia in ſcriptis obtenta Inquiſitorum hæreticæ priuatis vbi exiſtunt, aut illis deficientibus Ordinarij loci, alioqui Typographi, & Bibliopolæ extra Vrbem excommunicationi reſeruatæ ſubiiciuntur. Typographi verò, & Bibliopolæ in Vrbe, & in reliquo ſtatu Eccleſiaſtico commorantes incidunt in pœnam quinquaginta ducatorum auri, & amiſſionis librorum, & typorum Cameræ Apoſtolicæ eo ipſo applicandorum. Inquiſitor verò, vel 21

Ordina

Ordinarius loci antequam huiuſmodi licentiam concedat, tenetur breuiaria imprimenda, & impreſſa conferre cum breuiario authoritate Clement. VIII. recognito, nullo modo permittens aliquid addi, vel adimi, ita vt in ipſa licentia originali manu propria ſubſcripta, fidem faciat de hac collatione, & conformitate, alioquin Inquiſitor ipſo iure priuatur ſuo officio, & inhabilis ad illud redditur, & ad alia in poſterum obtinenda: Ordinarius verò ſuſpenſione à Diuinis, & interdicto ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto innodatur: eius autem Vicarius vinculo excommunicationis, & officiorum, & beneficiorum priuatione, & inhabilitate ad illa, & alia in poſterum obtinenda eo ipſo afficitur. Hæ cenſuræ aduerſus Ordinarios, & eorum Vicarios reſeruatæ non ſunt; quia nullum eſt verbum in dicto Decreto, quod reſeruationem indicet, vt aduertit Bonac. *titul.* 3. *de cenſur. in fine libri.*

22 Vigeſimaſecunda continetur in Decreto edito à Cardinali Milleno Romæ Vicario 24. Augusti anno 1613. de mandato ſummi Pontificis Pauli V. & in alio edito ſequenti anno publicato, vbi excommunicationi ſubiiciuntur, qui aliquas Sanctorum reliquias etiam in modica quantitate ex cæmeteriis, cryptis, vel catacumbis extraxerint, vel extractioni cooperati fuerint, auxilium vel fauorem præſtantes; vel qui illius loci, à quo extrahuntur curam habentes permiſerint, ſeu conſenſerint extractioni: ac tandem qui prælatas reliquias receperint ſcientes extractas fuiſſe abſque Pontificis licentia. Notarij verò, & alij quicunque etiam Regulares qui fidem publicam, vel priuatam facerent abſque licentia Vicarij circa extractionem, donationem, conſignationem, tranſlationem, aut quemlibet alium contractum, vel ſcripturam, in qua de Reliquiis mentio habetur, tametſi excommunicationi non ſubiiciantur, ſubiiciuntur tamen priuationi officij & aliis pœnis.

Alicui videri poſſet probabile hac excommunicatione non comprehendi exteros Romam venientes, neque ibi diu commorantes; quia probabile eſt legibus, & præceptis particularibus affici exteros breui receſſuros; ſed verius cenſeo hanc excommunicationem extendi ad omnes tam ibi commorantes, quàm illuc confluentes; quia eſto lata fuerit à Cardinali Milleno Romæ Vicario, lata fuit ab illo non quatenus Vicarius erat, ſed quatenus ipſi à Pontifice commiſſa fuit facultas prædictam excommunicationem promulgandi, atque adeò nomine ipſius Pontificis, itaut ipſemet Pontifex cenſeatur cenſuram illam tuliſſe. Nam cùm extractio reliquiarum potiùs fiat ab exteris quàm iis qui Romæ commorantur, opus erat prohibitionem ad exteros præcipuè extendi, aliàs non ſatis extractioni conſultum eſſet. Ex quo infertur, non euanuiſſe hanc conſtitutionem morte Cardinalis Milleni, aut eius officio finito; quia non ipſius nomine, ſed Pontificis lata fuit, & non per modum præcepti, ſed legis, & conſtitutionis perpetuò valituræ: & notauit Bonac. *tit.* 3. *de cenſur. diſp.* 2. *q.* 3. *p.* 13.

23 Vigeſimatertia continetur in Bulla Vrbani VIII. 12. Kalend. Nouemb. 1614. quæ incipit: *Superni*, aduerſus eos qui frumentum, blada, legumina, & oleum ex ſtatu Eccleſiaſtico extrahunt, hoc eſt ex locis Eccleſiæ immediatè ſubiectis, & ad loca extra Eccleſiam, imò ad loca mediatè Eccleſiæ ſubiecta deferunt mercimonij cauſa. De qua re varias conſtitutiones ediderunt Pontifices, ſpecialiter Sixtus IV. Iulius II. Clemens VII. Pius V. Gregorius XIII. Clemens VIII. Paulus V. vti refert Bonacina *titul.* 3. *de cenſur. diſputat.* 2. *quæſt.* 3. *punct.* 42. Diſpoſitioni tamen Vrbani vtpotè vltimæ ſtandum eſt. Pro cuius explicatione aduerte non eſſe prohibitum præſenti Bulla Vrbani VIII. extractionem illarum rerum quæ in Bulla exprimuntur factam occaſione ſe, ſuámque familiam alendi, vel ob alium quencunque finem præter mercimonium, tametſi in magna quantitate, vti conſtat ex illis verbis *mercimonij cauſa* diſpoſitionem reſtringentibus, & notauit Bonacina *dicta pun.* 42. *num.* 8. Res verò quæ extrahi debent ex ſtatu Eccleſiaſtico ſunt frumenta, blada, legumina, & oleum. Nam licèt Vrbanus VIII. hæc non expreſſerit, quia tamen confirmauit, & innouauit Bullam Pij V. Gregorij XIII. Clementis VIII. Pauli V. in quibus hæc expreſſa erant, ideò cenſenda ſunt ſub eius conſtitutione comprehendi. Neque obeſt quod Paulus V. anno 1606. in ſua Bulla quæ incipit: *Pro peculiari*, olei mentionem non fecerit, quia illa Bulla confirmatoria eſt anno præcedentis latæ incipientis: *Inter grauiſſimas*, in qua olei mentio facta eſt. Præterquam quòd ſub illis verbis, *& id annonæ genus* oleum comprehenditur, vti notauit Filliucius *tract.* 15. *capite* 6. *q.* 9. *numero* 160. Bonacina *pun.* 42. *numero* 6. Nomine frumenti, & bladi veniunt triticum, hordeum, auena, far, ſiligo, & quæcunque ſemina ariſtas emittentia, non autem poma, pyra, nuces, allia, cœpæ, & conſimiles fructus, vti tradit Bonac. *dicto punct.* 42. *numero* 3. Nomine leguminum venit quidquid terræ ſatis in ſiliquis naſcitur, vt ſunt fabæ, pinæ, cicer, lentes, & ſimilia, ſicuti expoſuit Ambroſſ. Calepin. *verbo legumen.* Nomine olei manifeſtum eſt intelligi liquorem illum piguem ex oliuis extractum. Qui igitur aliqua ex prædictis in magna quantitate extraheret ex ſtatu Eccleſiaſtico ad non Eccleſiaſticum mercaturæ cauſa, in excommunicationem incideret.

Notanter dixi *in magna quantitate*; nam hæc ſemper requiritur ad peccatum mortale, & excommunicationem maiorem incurrendam. Quæ autem in præſenti ſit magna quātitas non eſt facile definire. Alij aſſerunt illam eſſe cenſendam, quæ deferuire poteſt in ſuſtentationem familiæ pro tribus, vel quatuor diebus. Alij quæ à tribus equis deferri nequit. Sed rectiùs Bonacina *dicto titul.* 3. *diſputat.* 2. *quæſt.* 3. *punct.* 42. *numero* 13. arbitrio prudentis deciſionem remittit, credens quantitatem, quæ vno equo deferri poteſt modicam eſſe; grauitas enim vel leuitas materiæ deſumenda eſt ex fine per conſtitutionem intento. Finis autem conſtitutionis eſt impedire, ne ſtatus Eccleſiaſticus caritatem frumenti, leguminis, & olei patiatur. Ea igitur extractio quæ huic fini grauiter obiter quæque ex ſe valeat hanc caritatem inducere, recenſebda eſt grauis materia excommunicationi ſubiecta, non alia.

Hæc excommunicatio eſto reſeruata non ſit expreſsè in Bulla Vrbani VIII. at tacitè, & implicitè reſeruatur, quatenus prohibet extractionem, & delationem prædictarum rerum ſub pœnis, & cenſuris contentis in Bulla Gregorij XIII. & Pauli V. At cenſuræ ibidem contentæ reſeruatæ erant, ergo latæ in Bulla Vrbani reſeruatæ cenſendæ ſunt: aliàs non eſſet prohibitio ſub eiſdem pœnis, & cenſuris, ſed ſub diuerſis, vti docet Filliucius *tract.* 15. *cap.* 6. *q.* 7. *numero* 147. *in fine*, tametſi contra ſentiat Bonac. *diſputat.* 2. *q.* 3. *punct.* 4. *num.* 6.

Sed eſt dubium, An extrahens farinam ſub prædicta prohibitione contineatur? Ratio dubitandi eſt; quia farina non eſt formaliter frumentum, etſi ex frumento conficiatur. Ergo ſub prohibitione extrahendi frumentum farina comprehendi non debet. Non enim lex pœnalis, & odioſa extendenda eſt vltra verborum proprietatem. Atque ita docet Bald. *lib.* 1. *Cod. de fructib. & lit. expenſ.* & *leg. non dubio, Cod. de legib.* Alberic. & alij relati a Iulio Claro, & Azor. *locis referendis*. Sed contrarium longè probabilius eſt ſcilicet ſub prohibitione frumenti farinam comprehendi, vti docuerunt aliis relatis Iulius Clarus 1. *lib. pract. qq. criminal.* q. 82. Ioann. Azor. 1. *p. inſtit. moral. lib.* 5. *cap.* 26. *quæſt.* 2. *verſ. quæres.* Filliucius *tractat.* 15. *capite* 6. *quæſt.* 9. *numero* 158. Duard. *in expoſit. bullæ Cœnæ Domini, lib.* 1. *capit.* 3. *q.* 4. *numero* 9. Bonacina *tit.* 3. *de cenſur. diſputat.* 2. *quæſt.* 3. *punct.* 42. *numero* 4. Ratio eſt quia farina propriè, & in rigore frumentum eſt; tritum tamen, & in minutas partes redactum: ergo ſub frumento comprehenditur. Alioquin plurimum derogaretur legi prohibenti frumenti extractionem, ſi farina extrahi poſſet, neque Pontifex caritati annonæ ſatis conſuleret prohibens frumenti extractionem, permiſſa extractione farinæ. At quotieſcunque lex aliqua inutilis redderetur extenſione non facta ad aliquem caſum, extendi ad illum debet. Argum. *cap. ſi ciuitas de ſententia excommunicat.* & *c. quicunque in fine. de Regulis iuris in* 6. Ergo eſto farina ſub frumento non comprehenderetur ob vitandam illuſionem legis prohibentis extractionem frumenti, ad farinæ extractionem lex extendi deberet.

Ob eaſdem ferè ratione exiſtimat Filliucius *tractat.* 15. *cap.* 6. *quæſt.* 9. *numero* 158. panem coctum ſub frumento comprehendi, quia panis coctus ex frumento conficitur. Ergo prohibito frumento panis prohibitus eſt. Neque opus erat in prohibitione panem exprimere, cùm ſatis cenſeretur expreſſus facta prohibitione illius, ſine quo ipſe conſiſtere nequit. Præterea frumentum communi vſui deſeruire non poteſt niſi redactum in farinam, & panem coctum, ergo prohibens frumenti extractionem præcipuè intendit prohibere extractionem farinæ, & panis cocti. Denique permiſſa panis extractione, non ſatis impedita eſſet annonæ caritas. Nihilominus etſi hæc ſententia probabilis ſit, probabiliorem exiſtimo negantem ſub frumento panem comprehendi, quam docuit Bartol. *in leg. qua felicis.* §. *illud, ff. de legatis* 3. vbi inquit appellatione materiæ non venire materiatum, hoc eſt ex materia confectum: cui ſententiæ fauet lex, *ſicut lana, ff. eodem titul.* dicens lanæ appellatione non venire lanam netam, id eſt, in filum redactam. Ergo multò minus veniret tela ex lana confecta. Ergo ſub nomine frumenti non venit panis, vtpotè ex frumento confectus. Et ratio omnium eſt, quia panis eſto ex frumento conficiatur, à frumento ſpecie differt, vti communis tradit ſententia, quod in farina non procedit. Ergo ſub frumento comprehendi non poteſt maximè in lege pœnali, vbi ſtrictior interpretatio facienda eſt. Præterea extractio panis regulariter obſtare non poteſt grauiter fini à legiſlatore in hac lege intento, vtpotè quæ annonæ caritatem vix inducere poſſit, cùm difficile ſit in magna quantitate extrahi, & diu conſeruari.

Ex his ſoluuntur fundamenta oppoſitæ ſententiæ. Ad primum concedo panem ex frumento confici, ideóque interdicto frumento panem interdictum eſſe; panem inquam